FILANTROPI
- Udgivet af Danmarks Fonde Aps

Politikerne vil have flere unge fra lavindkomstfamilier på efterskole: En svær opgave, som fonde, foreninger og organisationer allerede samarbejder om

af **DORTHE KIRKGAARD NIELSEN**

7. august 2025

"Når en tredjedel af alle unge går på efterskole, og vi efterskoler får tre milliarder kroner på finansloven, så er det ikke kun middelklassens og det bedre borgerskabs børn, der skal kunne komme på efterskole. Vi har også et ansvar for unge på kanten," siger Torben Vind Rasmussen, formand for Efterskoleforeningen (Foto: Adobe Stock).

Landspolitikere og skiftende undervisningsministre har i årevis talt om, at de vil have flere unge fra lavindkomstfamilier ind på de populære efterskoler, og med aftalen om den nye ungdomsuddannelsesreform er der sat handling bag ordene.

For med aftalen, der blandt andet nedlægger 10. klasse alle andre steder end på efterskoler fra 2030, øremærkes særlige midler nu til, at flere unge fra økonomisk trængte hjem kan komme på efterskole.

Også Trivselskommissionen har fokus på efterskoler. Da kommissionen fremlagde sine anbefalinger til, hvordan man kan styrke trivsel og forebygge mistrivsel blandt børn og unge, lød en af anbefalingerne netop, at flere unge skal have mulighed for at komme på efterskole - ved at mindske de økonomiske barrierer for et efterskoleophold.

Efterskoleforeningen har for længst set skriften på væggen, og siden 2017 har foreningen samarbejdet med fonde og uddelende foreninger om at få flere unge fra lavindkomstfamilier på efterskole.

"Når en tredjedel af alle unge går på efterskole, og vi efterskoler får tre milliarder kroner på finansloven, så er det ikke kun middelklassens og det bedre borgerskabs børn, der skal kunne komme på efterskole. Vi har også et ansvar for unge på kanten," siger Torben Vind Rasmussen, formand for Efterskoleforeningen.

Konkret betyder samarbejdet, at 206 unge fra familier med en husstandsindkomst under 275.000 kroner starte på efterskole her i august, fordi de slap gennem nåleøjet til de to legater og stipendier, som Efter-

skoleforeningen via støtte fra Egmont Fonden og Aim. Brand Foreningen 1792 kan uddele.

En efterskolevej til alle

Behovet er dog langt større, og derfor undersøger Efterskoleforeningen, om de med støtte fra fonde og foreninger kan gøre det muligt at åbne døren for endnu flere.

Med et nyt initiativ 'En Efterskolevej til Alle' øger Efterskoleforeningen nemlig ambitionerne, og foreningen håber, at fonde, filantropiske foreninger og organisationer vil være med til at arbejde for, at endnu flere udsatte unge og unge fra lavindkomstfamilier kan få mulighed for et efterskoleophold.

Efterskoleforeningen har de seneste to år været med i forandringskoalitionen 'En Vej til Alle', der er støttet af blandt andre Bikubenfonden. Et samarbejde mellem mere end 40 organisationer, der arbejder for, at færre unge i fremtiden står uden job eller uddannelse.

Det er netop her, at Efterskoleforeningen har hentet inspiration til 'En Efterskolevej til Alle', fordi foreningen kan se nødvendigheden af et tæt samarbejde med nogle af de organisationer, der har et indgående kendskab til unge i udsatte positioner - blandt andet i forhold til rekruttering af de unge.

Det er ikke nok at stå ved stalddøren og vifte med pengene

TORBEN VIND RASMUSSEN – Formand, Efterskoleforeningen

"Noget af det, vi har lært siden 2017, er, at det er svært at få fat i de her familier. De kommer ikke bare af sig selv, så vi har brug for nogle til at prikke de familier, der vil kunne profitere af et efterskoleophold. Det er ikke nok at stå ved stalddøren og vifte med pengene," siger Torben Vind Rasmussen.

Middelklassens børn

Børns Vilkår er en af de organisationer, Efterskoleforeningen har været i kontakt med, og de sidder også med i forandringskoalitionen 'En Vej til Alle'.

Vicedirektør i Børns Vilkår Steffen Raun Fjordside er helt enig i, at det er en vigtig opgave at få flere unge fra lavindkomstfamilier og unge med udsat baggrund på efterskole. Da det kan være både livsforandrende og give venner for livet - også fra andre sociale lag.

"Der er ingen tvivl om, at et efterskoleophold kan give adgang til fællesskaber, styrke dannelse, øge trivsel og måske være et helt afgørende vendepunkt i en ungs liv, men for lavindkomstfamilier kan 1.000-1.500 kroner være rigtig mange penge, og ud over selve skolepengene er der alle følgeudgifterne," siger han.

Det kræver et helt andet set-up, hvis man vil have unge med udsat baggrund på efterskole

STEFFEN RAUN FJORDSIDE – Vicedirektør, Børns Vilkår

Skal det ende med en reel efterskolevej til alle, hvor også udsatte unge - med udfordringer ud over det økonomiske - har en mulighed for at komme på efterskole, mener Steffen Raun Fjordside, at økonomien nærmest er sekundær.

"Hvis man bare sender unge, der kommer med en udsat baggrund, afsted på efterskole, uden at den pågældende efterskole har overskud og forudsætninger til at støtte og hjælpe den unge, så risikerer den unge at opleve endnu et nederlag, så det kræver et helt andet set-up, hvis man vil have unge med udsat baggrund på efterskole," pointerer Steffen Raun Fjordside.

Han peger på, at efterskoler i dag i høj grad er fyldt op af middelklassens børn, og deres kultur kan udsatte unge ikke nødvendigvis bare uden videre navigere i.

"Så det kræver særlig støtte til både sociale og faglige udfordringer, men kan dét lykkes, er jeg sikker på, at efterskoler kan være med til at give et kæmpe løft," siger Steffen Raun Fjordside.

Efterskoleforeningen er helt klar over, at det bliver en stor opgave at løse for efterskolerne, og foreningen har også fokus på opkvalificering af medarbejderne på efterskolerne, så alle skoler er klædt på til opgaven. Eventuelt via fondsstøtte.

"Det kræver en langt stærkere socialpædagogisk kraft, men det er dog også langt fra alle unge, som efterskolerne kan og bør løfte, og vi skal også være vores egen formåen bevidst," siger Torben Vind Rasmussen.

Det øgede fokus på, at flere unge kan komme på efterskole får opbakning fra Mødrehjælpens direktør Ninna Thomsen.

"Mødrehjælpen bakker varmt op om, at flere børn og unge fra lavindkomstfamilier får mulighed for et efterskoleophold. Men hvis efterskole generelt skal være en reel mulighed for unge fra lavindkomstfamilier, kræver det en bedre økonomisk støtte end i dag og et bedre kendskab til de støttemuligheder, der er."

Det kan være et virvar at finde rundt i, hvor og hvordan man kan søge om økonomisk støtte

NINNA THOMSEN – Direktør, Mødrehjælpen

"Det kan være et virvar at finde rundt i, hvor og hvordan man kan søge om økonomisk støtte, og derfor vil det være et godt første skridt, at reglerne for støtte bliver enklere, og at informationen når bredere ud til dem, der har allermest brug for den. Desuden er det vigtigt, at skolelærere, pædagoger, socialrådgivere og andre omkring børnene er opmærksomme på udfordringerne og hjælper familierne med både at forstå fordelene ved at komme på efterskole og afsøge mulighederne for økonomisk støtte til det," skriver Ninna Thomsen i et skriftligt svar.

Ikke frit valg på alle hylder

Hvor de to eksisterende legater og stipendier sikrer omkring 200 unge tilskud til et efterskoleophold, så er målet for det nye initiativ 1.200 stipendiater, og her pr. 1. september ansætter Efterskoleforeningen en projektleder, der de næste tre år skal få 'En Efterskolevej til Alle' på skinner. Ved blandt andet at være bindeled mellem efterskoler og organisationer samt sikre, at den enkelte unge bliver matchet med den rigtige efterskole.

"Jeg drømmer om 1.200 stipendiater á 30.000 kroner," konstaterer Torben Vind Rasmussen.

For en lavindkomstfamilie med en indkomst under 275.000 kroner vil den nuværende statslige elevstøtte, ifølge Efterskoleforeningen, få prisen for et gennemsnitligt efterskoleophold til at ligge på omkring 50.000-60.000 kroner.

Med 30.000 kroner i støtte kommer man ned på en pris på 20.000-30.000 kroner, og samtidig har skolerne mulighed for at give individuel elevstøtte, hvor Efterskoleforeningen anbefaler, at skolerne giver 10.000 kron

Torben Vind Rasmussen erkender, at de helt dyre efterskoler kan være vanskelige at komme ind på for en lavindkomstfamilie.

"Med vores stipendiater kan vi ikke sige, at der er frit valg på samtlige hylder, men bare det at vi kan skabe et håb om et efterskoleophold, er godt, og så behøver det ikke nødvendigvis at være til alle efterskoler," mener han.

Selve prisen for et efterskoleophold er én ting. Noget andet er hele driften af efterskoleopholdet i form af transport, cykel, computer, særligt tøj og udstyr.

"Penge til selve skoleopholdet er ofte ikke nok, så vi er også i dialog med fonde, om de vil give midler til støtte til drift af et efterskoleophold," fortæller Torben Vind Rasmussen.

Egmont Fonden har støttet siden 2017

Lige nu er Egmont Fonden og Alm. Brand Foreningen 1792 de konkrete samarbejdspartnere, når det kommer til at lægge penge til at give flere unge mulighed for et efterskoleophold.

Egmont Fonden har siden 2017 samarbejdet med Efterskoleforeningen om uddeling af 'En Håndsrækning' á 20.000 kroner.

"I vores samfund er det kernevelfærd at drive uddannelse, men vi har en fælles opgave med at sørge for, at så mange børn og unge som muligt trives. Som fond kigger vi på, hvor der er nogle huller, vi kan være med til at dække. Med vores efterskolestipendie hjælper vi udfordrede unge fra økonomisk trængte familier til at få et fællesskab og dermed også øge sandsynligheden for, at de tager og gennemfører en uddannelse," fortæller Heidi Sørensen, direktør i Egmont Fonden.

STOR SØGNING

- 974 familier søgte i foråret de to legater og stipendier, som Efterskoleforeningen uddeler via støtte fra Egmont Fonden og Alm. Brand Foreningen 1792.
- 150 familier fik 30.000 kroner fra Alm. Brand Foreningens Legat.
- 56 familier fik 20.000 kroner fra stipendiet "En Håndsrækning" fra Egmont Fonden.
  Begge dele gives som støtte til familiernes egenbetaling af skolepengene for at gå på efterskole.
- For at komme i betragtning skal ansøgerne have en husstandsindkomst under 275.000 kroner. For Egmont Fondens stipendie skal den unge samtidig have indlæringsvanskeligheder eller andre problemer i skole eller familie.

Hvor Egmont Fonden det første år i 2017 gav 300.000 kroner til i alt 15 stipendier á 20.000 kroner, er det samlede beløb vokset markant. Ved den netop uddelte runde blev der uddelt 56 stipendier til en samlet værdi af 1,12 millioner kroner.

"Selvom vi har øget vores samlede beløb, og også Alm. Brand Foreningen 1792 er kommet til, så møder vi ikke den store efterspørgsel, der er," konstaterer Heidi Sørensen.

…is beløbet skal ændres for at nå det for den enkelte, er vi åbne for at kigge på det

HEIDI SØRENSEN – Direktør, Egmont Fonden

Om beløbet på 20.000 kroner er tilstrækkeligt, er fonden løbende i dialog med Efterskoleforeningen om, og lige nu vidensdeler fonden også med netop Alm. Brand Foreningen 1792, der giver 30.000 kroner i deres efterskolelegat.

"Det er vigtigt at skabe forandringer for de unge, det er vigtigt at få flere på efterskole, så de får adgang til stærke fællesskaber, og vi kan øge andelen, der tager en ungdomsuddannelse. Hvis beløbet skal ændres f…

at nå det for den enkelte, er vi åbne for at kigge på det," siger Heidi Sørensen.

En vej til at forebygge mistrivsel

Alm. Brand Foreningen 1792 har for nyligt valgt at bruge en mindre del af sine indtægter på almennyttige uddelinger, og efterskolelegatet er den første almennyttige uddeling. Både i år og de to næste år modtager Efterskoleforeningen fem millioner årligt, som de kan bruge til uddeling af omkring 150 legater á 30.000 kroner årligt.

…nnerer meget på Trivselskommissionens anbefaling om, at efterskoler kan være en vej til at forebygge mistrivsel

LAURA AUKEN LARSEN – Uddelingschef, Alm. Brand Foreningen 1792

Den uddelende forening har børn og unges trivsel som mærkesag, og de tror på, at aktiv deltagelse i helt almindelige fællesskaber kan være et middel til at forebygge mistrivsel.

"Vi abonnerer meget på Trivselskommissionens anbefaling om, at efterskoler kan være en vej til at forebygge mistrivsel hos unge, og bestyrelsen har givet de 15 millioner kroner, fordi vi tror på, at efterskoler er et vigtigt fællesskab, hvor unge kan få redskaber og erfaringer med andre unge, som gør, at de kan klare de bump, som børn, unge og voksne før eller siden støder ind i gennem livet," siger Laura Auken Larsen, uddelingschef i Alm. Brand Foreningen 1792.

Det voldsomme ansøgertal til legatet - fra relevante ansøgere - har dog overrasket foreningens bestyrelse, og de vil gerne høre mere om ansøgergruppen, når legatet skal drøftes til efteråret.

"Vi skal også i gang med at se på, om vi kan give yderligere støtte til for eksempel sideudgifterne til computer og cykel," fortæller Laura Auken Larsen.

2025 # 25 Filantropi